

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2020. szeptember 17.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal – A villamos energia belső piaca – Áruk szabad mozgása – EUMSZ 35. cikk – Kivételre vonatkozó mennyiségi korlátozások – Azonos hatású intézkedések – A villamosenergia-termelőket arra kötelező nemzeti intézkedés, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét kizárólag az érintett tagállam valamely versenyalapú központosított piacán kínálják fel”

A C-648/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2018. október 17-én érkezett, 2017. január 26-i határozatával terjesztett elő

az **Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE)**

és

a **Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe és N. Piçarra (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. január 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE) képviseletében D. Chiriță, A.-M. Rilling, V. Alicuș, A.-I. Zorzoană és A.-A. Milea, segítők: R. Chiriță, O. Chiriță, R. O. Colcieri és B. Pantea avocați,
- a Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA képviseletében C. Radu, segítők: C. Alexandru, K. Mansour és C. Calabache avocați,

* Az eljárás nyelve: román.

- a román kormány képviselőjében kezdetben: E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațieganu, M. Chicu és C.-R. Cantâr, később: E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațieganu és M. Chicu, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében I. V. Rogalski, M. Huttunen és O. Beynet, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. április 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 35. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE) (energiaügyi szabályozó hatóság, Románia) és a Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA (a továbbiakban: Hidroelectrica) között az ANRE által a Hidroelectricával szemben 2015. május 11-én azzal az indokkal kiállított 36119. sz. jegyzőkönyv tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy a Hidroelectrica nem kínálta fel a villamos energia versenyalapú román piacán a villamos energia teljes mennyiségét, és annak egy részét közvetlenül a magyar villamosenergia-piacra exportálta.

Jogi háttér

Az uniós jog

2009/72/EK irányelv

- 3 A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 211., 55. o.; helyesbítés: HL 2015. L 167., 94. o.) (3), (5), (25) és (51) preambulumbekzdése kimondja:

„(3) Az uniós polgárok számára a Szerződésben biztosított alapvető szabadságok – többek között az áruk szabad mozgása, a letelepedés szabadsága és a szolgáltatások nyújtásának szabadsága – csak teljesen nyitott piacon valósulhatnak meg, amely minden fogyasztó számára lehetővé teszi a kereskedők szabad megválasztását, és a kereskedők számára is biztosítja fogyasztóik szabad ellátásának lehetőségét.

[...]

(5) A biztonságos villamosenergia-ellátás alapvető fontosságú az európai társadalom fejlődése, a fenntartható éghajlatváltozási politika, valamint a belső piaci versenyképesség támogatása szempontjából. [...]

(25) Az energiaellátás biztonsága a közbiztonság alapvető eleme, ezért elválaszthatatlanul kötődik a belső villamosenergia-piac hatékony működéséhez és a tagállamok elszigetelt piacainak integrációjához. [...]

(51) Az irányelv középpontjában a fogyasztók érdekeinek kell állniuk, a szolgáltatás minőségének pedig a villamosenergia-vállalatok feladatainak központi elemét kell képeznie. A fogyasztók már meglévő jogait erősíteni és garantálni kell, és e jogoknak nagyobb átláthatóságot kell biztosítaniuk. A fogyasztóvédelemnek biztosítania kell, hogy a szélesebb értelemben vett [uniós] hatáskörbe tartozó valamennyi fogyasztó számára kedvezzen a versenyen alapuló piac. A fogyasztók jogait a tagállamoknak vagy – amennyiben egy tagállam úgy rendelkezett – a szabályozó hatóságoknak kell betartatniuk.”

- 4 Az említett irányelv „Közszolgáltatási kötelezettségek és fogyasztóvédelem” című 3. cikke az (1) bekezdésében előírja:

„A tagállamok intézményi szervezetükre építve és a szubszidiaritás elvét figyelembe véve gondoskodnak arról, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozásokat ennek az irányelvnek az elvei szerint működtessék a (2) bekezdés sérelme nélkül, azzal a céllal, hogy versenyző, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható villamosenergia-piac alakuljon ki, továbbá nem alkalmaznak megkülönböztetést ezekkel a vállalkozásokkal szemben sem a jogok, sem a kötelezettségek tekintetében.”

- 5 Az említett irányelv 36–38. cikke, amely a nemzeti szabályozó hatóságok általános célkitűzéseire, feladataira és hatásköreire, illetve a határokon átnyúló ügyekre alkalmazandó rendszerre vonatkozik, az említett hatóságok közötti együttműködés több eszközéről rendelkezik.

Az 1227/2011/EU rendelet

- 6 A nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló, 2011. október 25-i 1227/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2011. L 326., 1. o.) 1. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet – a pénzügyi piacokon alkalmazandó szabályokkal és a nagykereskedelmi energiapiacok megfelelő működésével összhangban – megállapítja az említett nagykereskedelmi energiapiacokat érintő, visszaélést megvalósító magatartásformák tilalmának szabályait, figyelemmel az említett nagykereskedelmi energiapiacok sajátos jellemzőire. E rendelet rendelkezik a nagykereskedelmi energiapiacoknak az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége [...] által, a nemzeti szabályozó hatóságokkal szoros együttműködésben és a kibocsátáskereskedelmi rendszer és a nagykereskedelmi energiapiacok kölcsönhatásának figyelembevételével történő nyomon követéséről.”

- 7 Az 1227/2011 rendelet 7–9. cikke, amely egyenként a nagykereskedelmi energiapiac nyomon követéséről, az adatgyűjtésről és a piaci szereplők nyilvántartásba vételéről rendelkezik, megállapítja az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének a nemzeti szabályozó hatóságokkal együttműködésben gyakorolt hatáskörét, előírja a piaci szereplők azon kötelezettségét, hogy szolgáltatassanak bizonyos információkat ezen ügynökség részére, és létrehozzák az említett piac szereplőinek európai nyilvántartását, amely a nemzeti szabályozó hatóságok számára elérhető, és amelybe bejegyzik az e piacon megkötött ügyletekre vonatkozó legfontosabb információkat.

Az (EU) 2015/1222 rendelet

- 8 A kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló, 2015. július 24-i (EU) 2015/1222 bizottsági rendelet (HL 2015. L 197., 24. o.) 5. cikkének (1) bekezdése szerint.

„Ha e rendelet hatálybalépésekor valamely tagállamban, vagy tagállami ajánlattételi övezetben már létezik a másnapi és napon belüli kereskedési szolgáltatások nemzeti jogi monopóliuma, ami kizárja egynél több kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető [a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi

szolgáltatásainak nyújtására kijelölt gazdasági szereplő] kijelölését, az érintett tagállam köteles erről [az Európai] Bizottságot e rendelet hatálybalépésétől számított két hónapon belül értesíteni, és elutasíthatja ajánlattételi övezetenként egynél több kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető kijelölését.”

A román jog

- 9 A 2012. július 10-i Legea nr. 123 energiei electrice și a gazelor naturale (a villamos energiáról és a földgázzal szélő 123. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 485. sz., 2012. július 16.) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: a villamos energiáról és földgázzal szélő törvény) a következőképpen rendelkezett:

„2. cikk

A kapcsoltan előállított hő- és villamos energia ágazatában a következő alapvető célok megvalósulása érdekében kell folytatni a tevékenységet:

[...]

- c) a versenyalapú villamosenergia-piacok kialakítása és megfelelő működése;

[...]

- h) a villamos energia belső piaca versenyképességének javítása és mind a regionális, mind az uniós belső villamosenergia-piac [...] alakításában, továbbá a határokon keresztül történő kereskedelem fejlesztésében való aktív részvétel.

[...]

3. cikk

A jelen fejezet alkalmazásában a következő meghatározások és kifejezések alatt az alábbiakat kell érteni:

[...]

38. a villamosenergia-piac irányítója: az a jogi személy, amely a villamos energia rövid, közép- és hosszú távú nagykereskedelmi kereskedése céljából – a kiegyenlítő piac kivételével – a központosított piacok szervezését és igazgatását végzi.

[...]

49. a villamos energia központosított piaca: az a szabályozott környezet, amelyben sor kerül a villamos energiának a piaci szereplők közötti kereskedelmére a villamos energia piaci szereplőjének vagy az átviteli rendszer üzemeltetőjének közvetítésével, az illetékes hatóság által jóváhagyott különös szabályok alapján.

[...]

10. cikk

[...]

(2) Az illetékes hatóság engedélyt ad ki a következőkre:

[...]

f) a központosított piacok irányítása; a villamosenergia-piac irányítója részére egyetlen engedély adható. [...]

[...]

20. cikk

(1) A villamos energia piacát a szabályozott és a versenyalapú piac képezi, és a kereskedelmi ügyletekre nagy- vagy kiskereskedelemben kerül sor.

[...]

23. cikk

(1) A villamos energiával kapcsolatos kereskedelmi ügyletekre a versenyalapú piacon átláthatóan, nyilvánosan, központosított módon és megkülönböztetésmentesen kerül sor. [...]

[...]

28. cikk

A termelők elsődleges kötelezettségei a következők:

[...]

c) a versenyalapú piacon nyilvánosan és hátrányos megkülönböztetéstől mentesen kínálni a rendelkezésre álló valamennyi villamos energiát.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10 A Hidroelectrica többségi állami részesedéssel működő, román magánjogi társaság, amelynek tevékenysége a villamos energia termelését, szállítását és elosztását foglalja magában. Romániában rendelkezik mind villamosenergia-termelési engedéllyel, mind villamosenergia-ellátásra vonatkozó engedéllyel, valamint a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) (Magyarország) által kiadott kereskedési engedély jogosultja.

11 2015. május 11-én az ANRE a 36119. sz. jegyzőkönyvben (a továbbiakban: jegyzőkönyv) értesítette a Hidroelectricát azon határozatáról, hogy a villamos energiáról és földgázzal szóló törvény 23. cikke (1) bekezdésének és 28. cikke c) pontjának együttesen értelmezett rendelkezései alapján szabálysértés miatt bírságot szab ki vele szemben. Az ANRE ugyanis megállapította, hogy 2014 decembere és 2015 februárja között a Hidroelectrica közvetlenül villamosenergia-értékesítési szerződéseket kötött az Egyesült Királyságban bejegyzett Tradition Financial Services Ltd által működtetett, magyar elektronikus kereskedési platformon, jóllehet köteles volt a rendelkezésre álló villamos energiát a

romániai központosított villamosenergia-piacon, azaz a romániai villamosenergia-piac egyetlen irányítója, az OPCOM SA platformjain átlátható, nyilvános, központosított és hátrányos megkülönböztetéstől mentes módon kínálni.

- 12 2015. május 27-én a Hidroelectrica keresetet nyújtott be a jegyzőkönyvvel szemben a Judecătoria Sectorului 1 București (bukaresti 1. kerületi helyi bíróság, Románia) előtt, és az ANRE által kiszabott bírság törlését kérte. A Hidroelectrica egyrészt arra hivatkozott, hogy az ügyleteknek a kizárólag az állam által ellenőrzött vagy engedélyezett egyes gazdasági szereplők közvetítésével történő teljesítésére irányuló kötelezettség az elosztási csatornáknak az EUMSZ 35. cikkel összeegyeztethetetlen korlátozásának minősül, másrészt pedig arra, hogy e kötelezettséget mint a villamos energia szabad mozgását korlátozó intézkedést az EUMSZ 36. cikk alapján nem igazolták. Egyébiránt a Hidroelectrica rámutatott, hogy a villamosenergia-piac ágazati vizsgálatának eredményeiről szóló 2014. januári jelentésében a Consiliul Concurenței (versenyhatóság, Románia) jelezte, hogy a villamos energiáról és földgázzal szóló törvény rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a villamosenergia-termelők közvetlenül (vagy a vállalkozáscsoportjukba tartozó társaságokon keresztül) exportértékesítést végezhetnek.
- 13 A Judecătoria Sectorului 1 București (bukaresti 1. kerületi helyi bíróság) megsemmisítette a jegyzőkönyvet, és mentesítette a Hidroelectricát az ANRE által vele szemben kiszabott bírság megfizetése alól. Úgy ítélte meg, hogy az OPCOM központosított platformjain kívüli kereskedés nem sérti szükségszerűen a villamos energiáról és a földgázzal szóló törvény 23. cikkének (1) bekezdését.
- 14 Az ANRE fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Tribunalul București (bukaresti fellebbviteli bíróság, Románia) előtt.
- 15 E bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy „A villamos energiáról és a földgázzal szóló [...] törvény azon rendelkezéseinek az ANRE által történő értelmezése, amelyek a termelőknek a villamos energia kivitelére vonatkozó lehetőségére vonatkoznak” című, 2015. február 13-án az ANRE internetes oldalán közzétett közlemény szerint „a rendelkezésre álló valamennyi villamos energiát átláthatóan, nyilvánosan, megkülönböztetésmentesen és központosított módon kell értékesítésre kínálni az Opcom SA rendszerén keresztül”. Az említett bíróság e tekintetben hangsúlyozza, hogy a villamos energia közvetlen kivitelének „szabálysértésnek” történő minősítése azzal a hatással jár, hogy megakadályozza az ilyen tevékenység gyakorlását, tekintettel azokra a súlyos szankciókra, amelyeket az ANRE kiszabhat.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően rámutat, hogy egy hasonló ügyben a Judecătoria Sectorului 2 București (bukaresti 2. kerületi helyi bíróság, Románia) kimondta, hogy bár a villamos energiáról és a földgázzal szóló törvény 23. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a villamosenergia-műveleteknek átláthatóknak, nyilvánosoknak, központosítottaknak és hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük, e rendelkezés nem írja elő, hogy azokat kizárólag az OPCOM központosított platformjain kell megvalósítani. E bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az OPCOM központosított platformjain kívüli kereskedés nem sérti szükségszerűen az említett rendelkezést, és hogy következésképpen az érintett villamosenergia-termelő cselekménye állítólagos szabálysértő jellegének alátámasztása érdekében az ANRE-nek bizonyítania kellett volna, hogy az érintett ügyletet a versenyalapú piacon kívül, nem átlátható, nem nyilvános, nem központosított és hátrányosan megkülönböztető módon hajtották végre.
- 17 Végül a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Bíróság még nem foglalt állást az EUMSZ 35. cikk értelmezéséről olyan törvény, szabályozás vagy közigazgatási gyakorlat kapcsán, amely az alapeljárásban szereplőhöz hasonló módon ír elő kivitelre vonatkozó korlátozást.

- 18 E körülmények között a Tribunalul București (bukaresti törvényszék) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Ellentétes-e az EUMSZ 35. cikkel [a villamos energiáról és földgázzal szóló törvény] 23. cikke (1) bekezdésének, valamint 28. cikke c) pontjának olyan értelmezése, amelynek alapján a romániai villamosenergia-termelők kizárólag a versenyalapú központosított román piac útján kötelesek az előállított villamos energia teljes mennyiségét értékesítésre kínálni, mivel létezik ugyan az energia kivitelének lehetősége, de arra nem közvetlenül, hanem kereskedő társaságon keresztül kerülhet sor?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

- 19 Az ANRE az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára hivatkozik, azzal érvelve, hogy ez a kérelem nem uniós jogi rendelkezés, hanem nemzeti hatóság által elfogadott nemzeti jogszabály értelmezésére vonatkozik. A Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a nemzeti jogszabályok értelmezése vagy alkalmazása tekintetében fennálló eltérések elbírálására.
- 20 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy jóllehet az EUMSZ 267. alkalmazása keretében nem a Bíróság feladata, hogy valamely nemzeti törvényi vagy rendeleti rendelkezés uniós joggal való összeegyeztethetőségéről vagy annak a nemzeti gazdasági szereplők általi értelmezéséről határozzon, hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi e bíróság számára a nemzeti rendelkezés vagy az utóbbi értelmezése és a hivatkozott uniós jogi szabály összeegyeztethetőségének értékelését (lásd: 1983. március 10-i Syndicat national des fabricants raffineurs d’huile de graissage és társai ítélet, 172/82, EU:C:1983:69, 8. pont; 1987. július 2-i Lefèvre ítélet, 188/86, EU:C:1987:327, 6. pont).
- 21 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 29. pontjában rámutatott, a kérdést előterjesztő bíróság nem azt kéri a Bíróságtól, hogy a villamos energiáról és a földgázzal szóló törvény értelmezéséről határozzon, hanem azzal kapcsolatban vet fel kérdéseket, hogy annak a valamely nemzeti hatóság által adott értelmezése összeegyeztethető-e az EUMSZ 35. cikkel.
- 22 Ebből következik, hogy az ANRE által az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságára vonatkozóan előadott érvelést el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

- 23 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 35. és EUMSZ 36. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az azt alkalmazó hatóság értelmezése szerint arra kötelezi a nemzeti villamosenergia-termelőket, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásai tekintetében kijelölt egyetlen gazdasági szereplő által működtetett platformokon kínálják fel, olyan kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, amely az EUMSZ 36. cikkekre vagy közérdeken alapuló, feltétlenül érvényesítendő követelményekre való hivatkozással nem igazolható.

Az EUMSZ 35. cikk alkalmazhatóságáról

- 24 Az ANRE és a román kormány arra hivatkozik, hogy az EUMSZ 35. cikk a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel az érintett ágazat uniós szinten jogalkotási harmonizáció tárgyát képezte. Úgy vélik egyrészt, hogy a 2015/1222 rendelet 5. cikke lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásai tekintetében egyetlen gazdasági szereplőt jelöljenek ki, másrészt pedig, hogy ha valamely tagállamban már létezik a másnapi és napon belüli kereskedési szolgáltatások jogi monopóliuma, e tagállamnak e rendelet hatálybalépésétől számított két hónapon belül tájékoztatnia kell erről a Bizottságot. E rendelkezés alapján a romániai energia-, KKV- és vállalkozásügyi miniszter arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a villamos energiáról és a földgázról szóló törvény értelmében a romániai kereskedelmi szolgáltatások tekintetében az OPCOM a villamosenergia-piac egyedüli kijelölt irányítója. Következésképpen e törvényt a 2015/1222 rendeletre tekintettel kell értékelni.
- 25 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az uniós szinten kimerítő jogszabály-közelítés tárgyát képező területre vonatkozó valamennyi nemzeti intézkedést e jogszabály-közelítési intézkedés rendelkezései, nem pedig az elsődleges jog rendelkezései alapján kell megítélni (2019. szeptember 18-i VIPA-ítélet, C-222/18, EU:C:2019:751, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy az alapügy tényállására nem terjed ki a 2015/1222 rendelet időbeli hatálya. E tényállás ugyanis 2014 decembere és 2015 februárja között valósult meg, noha az említett rendelet, annak 84. cikkének megfelelően, csak 2015. augusztus 14-én, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való 2015. július 25-i közzétételét követő huszadik napon lépett hatályba.
- 27 Ezenkívül, ahogyan azt a főtanácsnok az indítványának 35. pontjában kiemelte, a 2009/72 irányelv a villamos energia belső piacára vonatkozó szabályozásként nem valósítja meg e piac teljes harmonizációját, és nem tartalmaz egyedi szabályokat a villamos energiával kapcsolatos kereskedelmi ügyletek terén. Amint az ezen irányelv 3. cikkéből kitűnik, az irányelv csak néhány olyan általános elvet állapít meg, amelyet a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a versenyző, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható villamosenergia-piac kialakítása érdekében.
- 28 Ebből következik, hogy az EUMSZ 35. cikk alkalmazandó a jelen ügyben, mivel a Bíróság kimondta, hogy a villamos energia az EUM-Szerződés áruk szabad mozgására vonatkozó szabályainak hatálya alá tartozik (lásd ebben az értelemben: 1994. április 27-i Almelo ítélet, C-393/92, EU:C:1994:171, 28. pont; 2014. szeptember 11-i Essent Belgium ítélet, C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 122. pont).

Az EUMSZ 35. cikk értelmében vett azonos hatású intézkedés fennállásáról

- 29 Azon kérdés megválaszolása érdekében, hogy valamely nemzeti jogszabálynak az azt alkalmazó hatóság általi értelmezése a EUMSZ 35. cikk értelmében vett, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül-e, emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt a Bíróság az e cikk értelmében vett, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősítette azokat a nemzeti intézkedéseket, amelyek a nemzeti területen tevékenykedő valamennyi gazdasági szereplőre alkalmazandók, és amelyek valójában nagyobb hatással vannak a termékeknek az exportáló tagállam piacáról való kivitelére, mint a termékeknek az említett tagállam nemzeti piacán való forgalmazására (2018. február 28-i ZPT-ítélet, C-518/16, EU:C:2018:126, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Másrészt a Bíróság kimondta, hogy az EUM-Szerződés az utóbbiban előírt alapvető szabadságok valamelyikének minden, akár csekély jelentőségű korlátozását is tiltja, kivéve ha annak hatásai túl esetlegesnek vagy túl közvetettnek tekinthetők ahhoz, hogy az ilyen korlátozást az EUMSZ 35. cikk értelmében vett korlátozásnak lehessen tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2018. február 28-i ZPT-ítélet, C-518/16, EU:C:2018:126, 44. pont; 2016. június 21-i New Valmar ítélet, C-15/15, EU:C:2016:464, 37. és 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 30 Az ANRE és a román kormány arra hivatkozik, hogy a villamos energiáról és földgázzal szülő törvény 23. cikkének (1) bekezdésében és 28. cikkének c) pontjában a termelők számára előírt azon kötelezettség, hogy a központosított nemzeti piacon rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét felkínálják, nem kizárólag a kivitelre vonatkozik. Annak bizonyítása érdekében, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás nem jár korlátozó hatással a villamos energia kivitelére vonatkozóan, a felperesek olyan statisztikai adatokra hivatkoznak, amelyek e kivitel növekedését jelzik.
- 31 Ugyanakkor az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó, az ANRE által értelmezett rendelkezések azzal a hatással járnak, hogy azokat a román villamosenergia-termelőket, akik más tagállamokban – amelyeknek a villamosenergia-piacai Románia villamosenergia-piacával összekapcsolva működnek – kereskedési engedélyt kaptak, megfosztják attól a lehetőségtől, hogy kétoldalúan tárgyaljanak a villamos energiáról, és azt adott esetben közvetlenül exportálják e piacokra. Márpedig e rendelkezések azáltal, hogy megakadályozzák a villamosenergia-termelők és a potenciális ügyfelek közötti kétoldalú tárgyalásokat, hallgatólagosan tiltják a közvetlen kivitel, és azzal járnak, hogy az érintett tagállamban termelt villamos energia inkább a belső fogyasztás felé irányul, ahogyan azt maga a román kormány is elismerte.
- 32 Az ANRE és a román kormány által hivatkozott, a román villamosenergia-piac kivitelének növekedését mutató statisztikai adatok nem cáfolják e megállapításokat, mivel nem zárható ki, hogy a kivitel szintje az alapügy tárgyát képező rendelkezések hiányában még magasabb lenne. Az ilyen adatok kizárólag annak megállapítását teszik lehetővé, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás nem jár azzal a hatással, hogy megakadályozza a villamos energia román piacról történő teljes kivitelét, amit az alapügyben nem vitatnak.
- 33 Következésképpen az alapügyben szóban forgó szabályozás jobban érinti a villamos energia exportját, mivel megtiltja a villamosenergia-termelők által végzett, Romániából történő közvetlen kivitel, előnyben részesítve a nemzeti piacon történő villamosenergia-ellátást. Az ilyen szabályozás tehát az EUMSZ 35. cikk értelmében vett, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül.

Az EUMSZ 35. cikk értelmében vett, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedés igazolásáról

- 34 Az EUMSZ 35. cikkel ellentétes valamely nemzeti intézkedés az EUMSZ 36. cikkben említett indokokkal vagy közérdeken alapuló, feltétlenül érvényesítendő követelményekkel igazolható, amennyiben alkalmas az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd: 2008. december 16-i Gysbrechts és Santurel Inter ítélet, C-205/07, EU:C:2008:730, 45. pont). A nemzeti hatóságoknak kell megjelölniük azokat az okokat, amelyek az ilyen intézkedéseket – mint az áruk szabad mozgásának elve alóli kivételt képező tilalmakat – igazolhatják.
- 35 A jelen ügyben a román kormány az írásbeli észrevételeiben először is általánosságban azzal érvelt, hogy a villamos energiáról és a földgázzal szülő törvény 23. cikkének (1) bekezdését és 28. cikkének c) pontját azért vezették be, hogy biztosítsák a funkcionális piacon történő szerződéskötések átláthatóságát, elősegítve a tisztességes versenyt és a különböző szolgáltatók hozzáféréseinek megkönnyítését, annak érdekében, hogy biztosítsák a fogyasztók számára az energiaellátás biztonságát. Ezt követően a tárgyaláson, a Bíróság kérdésére adott válaszában e kormány pontosította, hogy az említett törvény célja az energiaellátás biztonságának védelme.
- 36 Márpedig a Bíróság kimondta, hogy az energiaellátás biztonságának védelme az EUMSZ 36. cikk értelmében vett közbiztonsági okok körébe tartozhat (lásd ebben az értelemben: 1984. július 10-i Campus Oil és társai ítélet, 72/83, EU:C:1984:256, 34. pont).
- 37 E körülményekre tekintettel kell értékelni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amelyet úgy értelmeznek, hogy a nemzeti villamosenergia-termelők kötelesek a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásaira kijelölt egyetlen gazdasági

szereplő által működtetett platformokon kínálni, arányos-e a követett jogszerű céllal. E célból nemcsak azt kell megvizsgálni, hogy az általa alkalmazott eszközök alkalmasak-e az említett cél megvalósításának biztosítására, hanem azt is, hogy azok nem haladják-e meg azt a mértéket, amely e cél eléréséhez szükséges (2008. december 16-i Gysbrechts és Santurel Inter ítélet, C-205/07, EU:C:2008:730, 51. pont).

- 38 Ami e jogszabálynak a villamosenergia-ellátás biztonságára irányuló cél elérésére való alkalmasságát illeti, meg kell állapítani, hogy a nemzeti villamosenergia-termelőket terhelő azon kötelezettség, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásai tekintetében kijelölt egyetlen gazdasági szereplő által működtetett kereskedési platformokon kínálják fel, megtiltva az említett termelők és az ügyfelek közötti kétoldalú tárgyalásokat, önmagában nem tűnik alkalmatlannak arra, hogy garantálja a villamosenergia-ellátás biztonságának célját, mivel annak biztosítására irányul, hogy a rendelkezésre álló villamos energia inkább a belső fogyasztás felé irányuljon.
- 39 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy valamely korlátozó intézkedést csak akkor lehet alkalmasnak tekinteni a megvalósítani kívánt célkitűzés elérésére, ha azt valóban koherens és szisztematikus módon kívánja elérni (2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 37. pont).
- 40 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 78. pontjában rámutatott, az a tény, hogy a közvetítők megvásárolhatják a villamos energiát ezen a nagykereskedelmi piacon annak érdekében, hogy azt később – a termelőkkel szemben előirtakhoz hasonló korlátozások nélkül – más tagállamokba vigyék ki, az érintett intézkedésnek az elérni kívánt céllal való inkohereciáját mutatja. Ugyanis, jóllehet a román kormány szerint a villamos energia közvetlen exportja veszélyezteti a villamosenergia-ellátás biztonságát, e kockázat fennáll, akár a termelők, akár a közvetítők végzik a kivitelt.
- 41 Ami azt a kérdést illeti, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás nem lépi-e túl az általa követett cél eléréséhez szükséges mértéket, a román kormány arra hivatkozik, hogy a kétoldalú tárgyalások a villamosenergia-piac torzulásához vezetnek, különösen akkor, ha a termelő e piac jelentős részével rendelkezik, ami a Hidroelectrica esetében fennáll. E kormány szerint a villamos energia közvetlen exportja kedvezőtlen hatással van a villamos energia nemzeti piacon való elérhetőségére és a villamos energia árának alakulására. Következésképpen az a kötelezettség, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét az e piac egyetlen kijelölt gazdasági szereplő által működtetett kereskedési platformokon ajánlják fel, arányos, tekintettel arra a kockázatra, amellyel a villamos energiára vonatkozó nem átlátható és hátrányosan megkülönböztető kereskedés járna.
- 42 Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok az indítványának 73. és 74. pontjában rámutatott, az arra vonatkozó kötelezettség, hogy a rendelkezésre álló villamos energiát teljes egészében az egyetlen, a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásaira kijelölt gazdasági szereplő által működtetett kereskedési platformokon kínálják, mint az annak elkerülésére irányuló intézkedés, hogy az export káros hatást gyakoroljon a nemzeti piacon a villamos energia árának alakulására, túlmegy azon a mértéken, amely a villamosenergia-ellátás biztonságának biztosításához szükséges.
- 43 A villamosenergia-ellátás garanciája ugyanis nem jelenti a legjobb áron történő villamosenergia-ellátás garanciáját. Az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabály alapjául szolgáló, tisztán gazdasági és kereskedelmi jellegű megfontolások nem tartoznak az EUMSZ 36. cikk értelmében vett közbiztonsági okok közé, sem pedig a kiviteltre vonatkozó mennyiségi korlátozások vagy az azokkal azonos hatású intézkedések igazolását lehetővé tévő közérdekű követelmények közé. Ha ilyen megfontolások igazolhatnák a villamos energia közvetlen kivitelének megtiltását, maga a belső piac elve kérdőjeleződne meg.

- 44 Ami azt a kockázatot illeti, amelyet a román kormány szerint a nemzeti piac ellátására irányuló, a villamos energiára vonatkozó nem átlátható és hátrányosan megkülönböztető kereskedés eredményez, meg kell állapítani, hogy a jelen esetben léteznek olyan intézkedések, amelyek az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozásnál kevésbé korlátozzák a villamos energia szabad mozgását a belső piacon.
- 45 Ahogyan ugyanis arra a főtanácsnok az indítványának 64–70. pontjában rámutatott, az ilyen intézkedésekre többek között az 1227/2011 rendelet 7–9. cikke és a 2009/72 irányelv 36–38. cikke vonatkozik. E rendelkezések együttműködési mechanizmusokat vezetnek be a nemzeti szabályozó hatóságok között a nagykereskedelmi energiapiacok felügyeletére vonatkozóan, és olyan szabályokat állapítanak meg, amelyek e piac átláthatóságának és integrálásának erősítésére irányulnak.
- 46 A fentiekből következik, hogy a nemzeti villamosenergia-termelők számára előírt azon kötelezettség, hogy a nemzeti villamosenergia-termelők kötelesek a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásaira kijelölt egyetlen gazdasági szereplő által működtetett platformokon kínálni, meghaladja az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket.
- 47 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 35. és EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az e cikket alkalmazó hatóság értelmezése szerint arra kötelezi a nemzeti villamosenergia-termelőket, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásai tekintetében kijelölt egyetlen gazdasági szereplő által működtetett platformokon kínálják fel, olyan kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, amely nem igazolható az energiaellátás biztonságához kapcsolódó közbiztonsági okokkal, mivel az említett szabályozás nem arányos az elérni kívánt céllal.

A költségekről

- 48 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 35. és EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az e cikket alkalmazó hatóság értelmezése szerint arra kötelezi a nemzeti villamosenergia-termelőket, hogy a rendelkezésre álló villamos energia teljes mennyiségét a nemzeti villamosenergia-piac kereskedelmi szolgáltatásai tekintetében kijelölt egyetlen gazdasági szereplő által működtetett platformokon kínálják fel, olyan kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, amely nem igazolható az energiaellátás biztonságához kapcsolódó közbiztonsági okokkal, mivel az említett szabályozás nem arányos az elérni kívánt céllal.

Aláírások

i — A jelen szöveg kulcskifejezéseket tartalmazó részében és rendelkező részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.